

ERFGENAMENONDERZOEK: DE KERN VAN DE ZAAK

Klaas Zondervan
Erfrechtelijk genealoog

Inleiding

Vanaf het moment dat een nalatenschap opent, werkt men er naartoe: overdracht van de goederen¹ aan de erfgenamen, met de erflater als vertrekpunt. Maar wat nu als de erfgenamen langs conventionele wegen niet gevonden kunnen worden? Hoe verricht de notaris dan zijn taak om erfgenamen vast te stellen en op te sporen, bijvoorbeeld bij boedelafwikkeling of ter vervaardiging van een verklaring van erfrecht?

In de naoorlogse jaren (1947-1963) emigreerden ruim 410.000 Nederlanders naar landen als Australië, Canada, Zuid-Afrika, Nieuw-Zeeland, Brazilië en de Verenigde Staten² op een totale bevolking van een kleine 11 miljoen mensen (1955)³, met 1952 als culminatiepunt; toen vertrokken er circa 81.000 mensen. En hoewel dat aantal behoorlijk hoog is, namelijk 3,81% van de bevolking (1955), emigreerden in de periode tussen 2000 en 2011 volgens cijfers van het CBS per saldo nog altijd 287.850 Nederlanders². Het migratiesaldo naar niet-westerse landen⁴ tussen 2000 en 2011 vóór administratieve correcties was 22.375. Binnen Europa zijn België en Duitsland favoriet, daarbuiten nog steeds Australië, Canada en de Verenigde Staten.

Alle voornoemde erflaters met Nederlandse roots, die vermoedelijk in het buitenland zullen komen te overlijden; de meeste van hen bovendien erfgenamen of legatarissen in Nederlandse nalatenschappen. Ik loop nu eerst met u de op erfgenamenonderzoek van toepassing zijnde wetgeving door en aan de hand van enkele voorbeeldcasussen neem ik u in dit artikel vervolgens graag mee op reis naar de diverse bestemmingen die erfgenamen kunnen herbergen.

Testament of ab intestato

Een onderzoek uit 2013 uitgevoerd door Netwerk Notarissen⁵ leverde op dat ongeveer de helft van de ondervraagden een testament had. De erfopvolging voor de andere helft wordt dus bepaald door artikel 4:10 van het Burgerlijk Wetboek.

Het kan echter ook voorkomen dat een testament geen effect sorteert, bijvoorbeeld als de enige daarin benoemde erfgenaam is vooroverleden en de regels van plaatsvervulling van artikel 4:12 van het Burgerlijk Wetboek niet van overeenkomstige toepassing zijn verklaard of indien hij geen afstammelingen heeft, waardoor het erfdeel vervalt en er geen aanwas in de zin van artikel 4:48 van het Burgerlijk Wetboek kan plaatsvinden. Ook in die gevallen speelt het zuivere parentele stelsel van artikel 4:10 van het Burgerlijk Wetboek een dicterende rol.

Volgens lid 1 sub a erft primair de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot, aan wie de geregistreerd partner op de voet van artikel 4:8 van het Burgerlijk Wetboek is gelijkgesteld, tezamen met de afstammelingen van erflater voor gelijke delen.

In de tweede parentele, sub b van datzelfde lid, waaraan men slechts toekomt indien de eerste geen soelaas biedt, treft men de ouders en broers en zussen aan.

In de derde parentele de grootouders en in de vierde de overgrootouders van de erflater, respectievelijk voorgeschreven in sub c en d van lid 1 voornoemd. Ook deze parentelen komen pas aan de orde als er in de vorige geen erfgenamen worden gevonden. Volgens lid 2 van het genoemde artikel vindt met betrekking tot een kind, broer, zuster, grootouder of overgrootouder plaatsvervulling plaats. Zij die de erflater verder dan de zesde graad bestaan erven niet, zo bepaalt artikel 4:12 lid 3 van het Burgerlijk Wetboek.

Nederlands of buitenlands erfrecht

Is erfgenaam echter aan erflater naoverleden, dan moet worden gekeken of erfgenaam zelf een testament had. Zo niet, dan speelt opnieuw het wettelijk erfrecht. En dan hebben we het niet per definitie over het Nederlands recht. Heeft een erfgenaam langer dan 5 jaar zijn gewone woonplaats in de Verenigde Staten of bezit men de Amerikaanse nationaliteit, dan is het erfrecht van de betreffende Staat van toepassing op het erfdeel. Dit geldt voor overlijdens van vóór 17 augustus 2015 en is geregeld in het Haags Erfrechtverdrag van 1989. In het geval deze persoon is geëmigreerd zal in zowel Nederland

¹ Bijvoorbeeld artikel 4:150 lid 1 BW of artikel 4:226 BW

² Centraal Bureau voor de Statistiek (2016), *Statline*

³ Wikipedia.org (2016), *Bevolking van Nederland*

⁴ Definitie Centraal Bureau voor de Statistiek: Afrika, Latijns-Amerika, Azië (m.u.v. Japan en Indonesië) en Turkije

⁵ Netwerk Notarissen (2013) *onderzoek onder 19.103 respondenten*

als de Verenigde Staten moeten worden gecontroleerd op het bestaan van een testament.

Bij een overlijden na deze datum kan men kiezen op grond van de Europese Erfrechtverordening van 2015 of men het recht van het land van de gewone woonplaats van toepassing laat zijn op de nalatenschap of dat van het land waarvan men de nationaliteit beschikt van toepassing verklaart. Een andere rechtskeuze heeft men niet meer. Deze keuze moet vervolgens worden vastgelegd in een testament, anders geldt dat van de gewone woonplaats.

Huwelijksgoederenregime

Is de naoverleden erfgenaam benoemd in een testament waarin niet is uitgesloten dat de nalatenschap in een gemeenschap van goederen valt in de zin van Titel 7 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek of in een verrekenbeding betrokken mag worden, dan zal bovendien moeten worden gecontroleerd welk huwelijksgoederenregime van toepassing is. In Nederland kan in dat geval bij de rechtbank in de woonplaats waarin het huwelijk is voltrokken worden opgevraagd of er huwelijksvoorwaarden bestaan.

Erfrecht van vóór of per 2003

Staat vast dat het Nederlandse erfrecht van toepassing is, dan speelt natuurlijk de vraag of er sprake is van oud of nieuw erfrecht. Er zijn een aantal elementaire verschillen tussen beiden.

Zo kent het versterferfrecht van vóór 2003 geen plaatsvervulling bij verwerping van de nalatenschap en komt men, indien men voorbijgaat aan de tweede parentele, de ouders en broers en zussen, in aanraking met kloving als bedoeld in artikel 898 van het Burgerlijk Wetboek zoals dat destijds gold, waarbij de ene helft van de nalatenschap toevalt aan vaderszijde en de andere helft aan moederszijde. Ook gold de wettelijke verdeling van artikel 4:13 van het Burgerlijk Wetboek dat per 2003 inging niet. De partner had derhalve niet op grond van de wet het vruchtgebruik van de erfdelen van de kinderen, hetgeen niet zelden tot financiële problemen leidde, aangezien de erfdelen daardoor (direct) moesten worden uitbetaald. Dit zijn allemaal aspecten waarmee rekening moet worden gehouden bij te verrichten erfgenamenonderzoek.

De erfrechtelijk genealoog

Het beroep van erfrechtelijk genealoog is in Nederland (helaas) niet erg bekend, waar men in het

buitenland in het beroep een behoorlijke reputatie heeft opgebouwd en eerder bij regel dan bij uitzondering wordt geraadpleegd door onder meer juridische beroepsbeoefenaars. In Nederland leidt dit gegeven soms tot onnodige consignaties of dossiers die langer dan noodzakelijk is worden aangehouden. In Duitsland zijn de 'Erbenermittler' bekend binnen het notariaat en de advocatuur. In het Verenigd Koninkrijk (en overigens ook de Verenigde Staten en Canada) spreekt men dan van 'Probate Genealogists' of 'Heir Hunters'. In Frankrijk pronkt men met de titel 'Généalogiste Successoral'; prachtig! Daar kunnen wij niet aan tippen.

Maar welke werkzaamheden verricht de erfrechtelijk genealoog nu eigenlijk en hoeveel zijn er in Nederland? Het aantal genealogen in Nederland dat zich professioneel met erfrecht en erfgenamenonderzoek bezighoudt, is op één hand te tellen. Als u de zoektermen op Google invoert, zult u, althans ten tijde van het schrijven van dit artikel, bij slechts één kantoor uitkomen. Neemt u de proef op de som.

De erfrechtelijk genealoog verricht historisch familieonderzoek op basis van uurloon voor onder meer notarissen, (erfrecht)advocaten, executeurs, vereffenaars en financiële instellingen. Daarbij worden openbare en gesloten bronnen en archieven geraadpleegd. U kunt daarbij denken aan de streek- en stadsarchieven, maar ook onderzoek in het Nationaal Archief komt geregeld voor.

Interessante bronnen

Akten uit de Burgerlijke Stand vormen één bron voor genealogisch onderzoek, maar interessanter zijn vaak de persoonslijsten (vanaf 1994), persoonskaarten (tussen 1939 en 1994), gezinskaarten (vanaf circa 1920) en het bevolkingsregister (vóór 1920). Ook archieven van consulaten en emigratiekaarten kunnen voor de onderzoeker een belangrijke bron van informatie zijn. Als diep de geschiedenis in moet worden gegaan, kunnen ook de memories van successie waardevol blijken. Vaak is het echter zo dat een opdracht een notaris naar het buitenland leidt. Voor een deel verricht ondergetekende, verbonden aan Luminis Erfgenamenonderzoek, dergelijke onderzoeken zelf en voor het andere deel in samenwerking met buitenlandse collega's met kennis van het lokale erfrecht en de aldaar beschikbare archieven, om de cliënt op een zo efficiënt mogelijke wijze van dienst te kunnen zijn. De dienstverlening is internationaal, vrijwel geen land uitgesloten.

Het kan hierbij gaan om een enkel uit het oog verloren familielid dat in het begin van de twintigste eeuw is geëmigreerd, in welk geval het onderzoek niet zelden uitvoerig is, aangezien er veel afstammelingen kunnen zijn, maar ook om het simpelweg verifiëren en staven met bewijsstukken van reeds aan de cliënt bekend geworden persoonsgegevens. Bij iedere stap wordt gekeken naar eerder genoemde aspecten zoals vooroverlijden, plaatsvervulling, testamenten, aanwas en huwelijksvoorwaarden (prenuptial agreement). Soms lukt het niet om bepaalde akten of testamenten uit het buitenland op te vragen of verloopt de communicatie met de erfgenaam niet vlot. Ook in die gevallen kan een erfrechtelijk genealoog van dienst zijn.

Ongeclaimde nalatenschappen en andere tegoeden

Naast werkzaamheden op basis van uurloon houden de meeste erfrechtelijke genealogen zich internationaal gezien bezig met het opsporen van rechthebbenden van ongeclaimde nalatenschappen, tegoeden ontstaan door uitkoopprocedures minderheidsaandelen, faillissementen en oorlogstegoeden, waaronder zaken die te maken hebben met roofkunst. Behalve nu en dan ingeval van roofkunst, bevinden deze tegoeden zich in het algemeen bij de Nederlandse of een buitenlandse overheid.

Dergelijke onderzoeken zijn in het algemeen zeer omvangrijk, kostbaar en bovendien risicovol, omdat er geen opdrachtgever vooraf is. Pas als het erfgenamenonderzoek is voltooid en de erfgenamen aangeschreven zijn, is een vergoeding voor de dienstverlening in zicht, in de vorm van een met de erfgenamen overeen te komen percentage van de waarde van het tegoed. Deze dienstverlening wordt dan ook aangeboden op basis van no cure, no pay.

Tegenover deze vergoeding staat dan dat de erfrechtelijk genealoog niet alleen bewijst dat de erfgenaam recht heeft op een erfdeel, maar hem vertegenwoordigt tegenover de overheid en de claim namens hem afwikkelt, óók als daarbij een eventuele rechtszaak komt kijken.

Privacywetgeving

Voor het verwerken van persoonsgegevens van levende personen, dient een onderzoeker zich te conformeren aan de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP), waarop in Nederland toezicht wordt gehouden door de Autoriteit Persoonsgegevens. Luminis Erfgenamenonderzoek is

aangemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens onder meldingsnummer 1545901.

Artikel 8 van de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) bepaalt dat persoonsgegevens alleen mogen worden verwerkt indien:

- de betrokkene toestemming heeft verleend;
- dit noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen;
- deze nodig zijn voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is of voor het treffen van precontractuele maatregelen naar aanleiding van een verzoek van betrokkene;
- de gegevensverwerking noodzakelijk is ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene;
- het verwerken noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak of
- dit noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt.

Wanneer men onderzoek verricht op basis van een door de notaris verstrekte volmacht, is er uiteraard sprake van de vervulling van een wettelijke verplichting, die bestaat in de aan de notaris opgelegde taak om erfgenamen vast te stellen, zoals het geval is bij de vervaardiging van een verklaring van erfrecht. Bij het opsporen van rechthebbenden van onder meer ongeclaimde nalatenschappen, wordt in beginsel gehandeld in het belang van de betrokkene.

Artikelen 33 - 35 van de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) schrijven voor dat de onderzoeker de betrokkene moet informeren over de verwerking van de persoonsgegevens en wanneer en onder welke omstandigheden dit moet gebeuren of juist kan uitblijven.

Recherchevergunning

Daarnaast is voor het verrichten van recherchewerkzaamheden door de instandhouding van een recherchebureau, *hetgeen opsporing van personen in feite is*, op grond van de artikel 2 lid 1 van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (WPBR) een vergunning nodig van de Minister van Veiligheid en Justitie.

Aan het kantoor van ondergetekende, Luminis Erfgenamenonderzoek, werd op 31 oktober 2013 een recherchevergunning verstrekt: POB 1403. Dit geeft echter geen toegang tot bronnen zoals de Basisregistratie Personen (BRP), opvolger van de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Ten gevolge

daarvan zal de erfrechtelijk genealoog, zeker wanneer de werkzaamheden niet in opdracht van een notaris worden verricht, creatief moeten zijn ter verkrijging van persoonsgegevens. Openbare bronnen zoals het Kadaster en enkele gesloten bronnen, die hier niet nader worden gespecificeerd, kunnen daarbij behulpzaam zijn.

Voorbeelden uit de praktijk

I. De zaak van de Portugese geest

In de Nederlandse consignatiekas bevond zich in 2015 een tegoed van ongeveer € 20.000,00 dat toekwam aan de erfgenamen van een in Portugal geboren mevrouw die niet bij testament over haar nalatenschap had beschikt, ongehuwd en geen geregistreerd partner was en voorzover bekend ook geen afstammelingen had.

Uiteraard is met een uittreksel uit de overlijdensakte bij het Centraal Testamentenregister geïnformeerd naar al dan niet bestaan van een uiterste wilsbeschikking en is de persoonslijst van mevrouw opgevraagd, waaruit geen huwelijk, geregistreerd partnerschap of afstammelingen bleken. De oudergegevens waren bekend, zodat ik in samenwerking met een Portugese collega het erfgenamenonderzoek in Portugal heb opgestart.

In eerste instantie op zoek naar ouders, broers en zussen op grond van artikel 4:10 lid 1 sub b van het Burgerlijk Wetboek, kwamen we erachter dat mevrouw nog gehuwd bleek te zijn in Portugal en bovendien moeder van een dochter was. De partner in Nederland was hier in het geheel niet van op de hoogte.

Mijn Portugese collega heeft hierop telefonisch contact gezocht met de echtgenoot van erflaatster en kreeg tot zijn verbazing... mevrouw zélf aan de lijn. Hoe kan dit nu, zult u zich afvragen? Welnu, er bleek sprake te zijn van identiteitsfraude. De in Nederland overleden Portugese mevrouw had zo'n tien jaren daarvoor de identiteit van deze betreffende mevrouw aangenomen en was nadien naar Nederland vertrokken.

Zij was bovendien in staat gebleken in Portugal aangifte van geboorte te doen van een non-existent kind, met de kennelijke bedoeling om zich met toeslagen te bevoordelen. Aangekomen in Nederland, is zij onder de door haar aangenomen valse naam,

gaan werken (er is ook gewoon een Burger Service Nummer (BSN) uitgegeven) en samenwonen met een Nederlandse man. Ons onderzoek heeft weliswaar voor ons noch voor eventuele erfgenamen iets opgeleverd, maar wel aan het licht gebracht dat deze mevrouw niet was wie zij leek te zijn. Het geld zal nooit worden uitgekeerd en dus na 20 jaar vervallen aan de Staat der Nederlanden en aangezien zij gecremeerd is, zullen we er ook nooit achter komen wie zij werkelijk was, maar een interessante casus was het zeer zeker. U kunt zich overigens de emoties van haar Nederlandse partner voorstellen.

II. Commoriënten in een Joodse zaak

Ten aanzien van een oorlogstegoed uit de Tweede Wereldoorlog bestond in 2015 een aanspraak door de nog in levende zijnde verwanten van een in Sobibor omgebracht Joods gezin. Erflater in kwestie was onder huwelijkse voorwaarden⁶ getrouwd, waarbij er een gemeenschap van inboedelgoederen bestond zodat het object waarom het gaat tot de gemeenschap gerekend moest worden en derhalve voor de helft in eigendom toebehoorde aan echtgenote.

Het echtpaar, bestaande uit man en vrouw en twee kinderen, is op dezelfde datum omgebracht in Sobibor, waarbij aangetekend moet worden dat van de vernietigingshandelingen in dit concentratiekamp geen administratie werd bijgehouden, zodat een exact tijdstip niet kan worden bepaald. Erflater had een testament, dat evenwel alleen voorzag in de situatie waarin hij vóór zijn echtgenote zou komen te overlijden, zodat het onder de gegeven omstandigheden, afhankelijk van wie er als eerste was overleden, mogelijk geen effect sorteerde.

Op grond van het vigerende versterferrecht van 1943 zouden, indien dit het geval was, de echtgenote en kinderen erfgenamen zijn voor gelijke delen. Indien vaststaat dat erflater en erfgenamen gelijktijdig zijn overleden, speelt de commoriëntenregel van artikel 4:2 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek, die bepaalt dat gelijktijdig overleden personen niet van elkaar erven. Datzelfde artikel voorziet tevens in de situatie die hier speelt, namelijk dat het exacte tijdstip van overlijden niet kan worden bepaald, zodat personen in kwestie geacht worden gelijktijdig te zijn overleden.

Dit brengt ons bij beide helften van de nalatenschap, enerzijds toebehorende aan de man, anderzijds aan de vrouw, bij de tweede parentele onder het oude

⁶ Huidige regeling: artikel 1:94 lid 1 jo. artikel 1:93 van het Burgerlijk Wetboek (Titel 7 van Boek 1 BW)

erfrecht van vóór 2003: de ouders en broers en zussen. Ouders beider zijden zijn vooroverleden en plaatsvervulling vindt hier geen toepassing. De nalatenschap van de vrouw laten we hier even voor wat het is. Aan de zijde van de man is een vooroverleden broer zonder afstammelingen, zodat hier kloving als bedoeld in artikel 898 van het Oud Burgerlijk Wetboek plaatsvindt.

Door kloving gaat een kwart van de nalatenschap naar de (afstammelingen van de) paternale grootouders en een kwart naar de (afstammelingen van de) maternale grootouders van de man (die bij plaatsvervulling opkomen). Onderzoek in de bevolkingsregisters van een stadsarchief, leert welke afstammelingen beide grootouders hebben gekregen, die in casu ooms en tantes zijn van de mannelijke erflater. Vanuit dat vertrekpunt werken we terug naar het heden, om de nog in leven zijnde verwanten te lokaliseren en contacteren. Doordat dit een Joodse nalatenschap is, de Shoah⁷ in ogenschouw nemende, komt het veel voor in de stamboom dat erfgenamen gelijktijdig zijn overleden. Is men vooroverleden, dan speelt uiteraard plaatsvervulling en bij naoverlijden onderzoeken we wederom eerst of er een testament is en anders passen we het vigerende versterferrecht toe.

Zo wordt uiteindelijk vastgesteld, aan de hand van extracten uit het bevolkingsregister van vóór 1920, de gezinskaarten die sindsdien golden tot 1939 en de persoonskaarten vanaf 1939 wie de wettelijke en soms ook testamentaire erfgenamen zijn. In Joodse zaken leidt het onderzoek niet zelden naar het buitenland, de Verenigde Staten of Canada bijvoorbeeld. Dit heeft er alles mee te maken dat de Joden die de oorlog hadden overleefd, veelal wilden emigreren, niet in de laatste plaats in verband met het nog immer in Nederland bestaande antisemitisme, in weerwil van de nederlaag van de bezetter.

Er wordt per brief contact opgenomen met de erfgenamen, waarin één en ander wordt uiteengezet. Deze brief gaat vergezeld van een kopie van (het relevante deel van) de stamboom, een volmacht op basis waarvan namens de erfgenamen kan worden geacteerd en een afwikkelingsovereenkomst ter zake van de vergoeding van de erfrechtelijk genealoog voor zijn werkzaamheden, bestaande uit een percentage van de waarde van het tegoed, op basis van no cure, no pay.

III. Veldonderzoek in Guyana

Benaderd door een Nederlandse notaris in een Nederlandse nalatenschap waarin een bij leven van de erflater nog in Nederland woonachtige vrouw tot legataris was benoemd, was het noodzakelijk om onderzoek te verrichten in Guyana. Daarbij wordt aangetekend dat mevrouw geen vaste woon- of verblijfplaats had en zich veelvuldig verplaatste binnen verschillende landen.

U kunt zich voorstellen dat administratief onderzoek hier niet volstaat, maar dat naast het in het buitenland te verrichten noodzakelijke archiefonderzoek, veldonderzoek aan de orde was. In samenwerking met mijn Guyaanse collega – die uiteindelijk in de taxi is gestapt en naar één van de bekend geworden adressen aldaar is gereden – hebben we familie van mevrouw gevonden ter plaatse. Al met al duurde het niet lang of we hadden telefonisch contact met legataris, zodat ook dit dossier succesvol kon worden afgerond. Bij het verdere verloop hebben wij een ondersteunende rol gespeeld; met name bij het aanleveren van gelegaliseerde en geapostilleerde stukken.

IV. Het administratief ondergeschoven zoontje

Tot dusver uitsluitend gesproken hebbende over zaken die hun oorsprong in Nederland vinden, komt het natuurlijk ook voor dat buitenlandse notarissen opdrachten verstrekken. Ik noem hier een zaak behandeld in opdracht van een Australische notaris.

In Australië overlijdt in 2016 iemand van wie de achternaam en zijn Engels-geworden voornamen bekend zijn, naast zijn geboortedatum. Let wel, een plaats van geboorte is niet bekend en welke voornamen hij in Nederland had is giswerk.

Waar begint men met zo'n onderzoek?

Met een volmacht van de notaris begint men bij het vestigingsregister in Den Haag, waar de persoonskaarten van mensen die tussen 1940 en 1994 zijn geëmigreerd, worden bewaard. Cru genoeg worden daar overigens ook de persoonskaarten van de naar Auschwitz en Sobibor 'geëmigreerde', vaak Joodse mensen, bewaard. De aangeleverde gegevens bleken te summier om iets te kunnen terugvinden in het vestigingsregister. Aangezien meneer na 1939 was geboren had ook het doorlopen van de gezinskaarten van de grote steden zoals Amsterdam, Den Haag en

⁷ Shoah (חורבן): Hebreeuws voor de totale uitroeiing van de Joden in de Tweede Wereldoorlog

Rotterdam geen nut. We zitten dus muurvast, maar geven niet op.

In maart 2006 is door het Ministerie van Buitenlandse Zaken een bestand van 51.525 registratiekaarten⁸ van naar Australië geëmigreerde Nederlanders, afkomstig uit de archieven van de consulaire posten in Australië, overgedragen aan het Nationaal Archief. Deze kaarten zijn opgemaakt tussen 1946 en 1991 en hebben naast een feitelijk, ook vaak een beschrijvend karakter. Met name de consulaten van Sydney, Melbourne en Brisbane hebben aan dit archief bijgedragen.

Omdat dit archief goeddeels informatie bevat over (mogelijk) nog in leven zijnde personen, is het beperkt openbaar, hetgeen zoveel inhoudt als dat men het mag inzien, maar niet kopiëren. Uitzondering op de regel is wanneer de informatie wordt opgevraagd in het kader van een juridische procedure, zoals erfgenamenonderzoek in opdracht van een notaris. Op die basis konden kopieën uit het archief worden verkregen.

Onderzoek in dit archief, waarbij alle kaarten van mensen met dezelfde achternaam, geëmigreerd naar de arrondissementen van de deelnemende consulaten werden bestudeerd, leverde bijzondere informatie op. Op één der registratiekaarten stond een anekdote over een Nederlandse zoon die ruzie had gemaakt met iemand in een bar, waarna er een handgemeen met die persoon ontstond. 'He forgot he had a glass of whiskey in his hand', schreef de archiefvormer met betrekking tot een kennelijke uitlating van de zoon. Het leverde een fikse geldboete op en kennelijk ook een aantekening bij het consulaat. Deze annotatie stond op de registratiekaart van zijn vermeende vader, met een aantekening in potlood erbij dat dit een kind van zijn broer betrof, en niet van de kaarthouder zelf. Bovendien leek de leeftijd (geen geboortedatum vermeld, maar wel de leeftijd) overeen te komen met die van de gezochte persoon op dat moment in zijn leven, zodat we dachten iets op het spoor te zijn. Doordat de geboortedatum van de broer erbij geschreven was, hadden we ook een concreet aanknopingspunt.

Gewapend met deze nieuwe informatie, meldden wij ons opnieuw bij voormeld vestigingsregister in Den Haag, om de persoonskaart van de vader op te vragen. Op de achterzijde bleek een zoon te staan vermeld, wiens Nederlandse voornamen prima geconverteerd konden worden naar de Engelstalige tegenhangers en wiens geboortedatum één dag

afweek van de ons bekende, hetgeen overigens bij dergelijke kwesties niet zo uitzonderlijk is.

We hadden de juiste persoon gevonden en nu waren ook de zussen van erflater ons bekend, die eveneens in Australië bleken te wonen. Erflater was zagezegd, het administratief ondergeschoven kindje, door de kieren der administratie geglipt. Zaak succesvol afgerond.

De persoonlijke noot

Klaas Zondervan is erfrechtelijk genealoog en staat als jurist ingeschreven in het register van de *Nederlandse Vereniging van Rechtskundige Adviseurs* (NVRA), opgericht in 1928. Daarnaast is hij lid van de *Association of Professional Genealogists* (APG) en voorzitter van vereniging *MeesterExecuteurs*, een commercieel samenwerkingsverband tussen zelfstandig werkende executeurs met een heterogene achtergrond.

Zijn dienstverlening ziet op Executele, Vereffening, (Testamentaire) Bewindvoering en natuurlijk op Internationaal Erfgenamenonderzoek.

Dit laatste onder de handelsnaam Luminis Erfgenamenonderzoek of Erfgenamenonderzoek.nl. Andere handelsnamen zijn Zondervan Legal en Luminis Executeurs. Bij benoemingen in testamenten wordt Stichting Luminis Nalatenschapsafwikkeling opgenomen. Naast deze stichting bestaat er nog een stichting ter bescherming van vreemd vermogen.

Kijkt u voor meer informatie op het portaal www.helderverlicht.nl, van waaruit u kunt doorklikken naar drie websites, waarop de verschillende dienstverlening wordt samengevat. Hiernaast houdt Klaas Zondervan een blog bij; ook naar dit blog staat op laatstgemelde website een link.

Luminis werpt Licht op uw zaak

Graag werpen wij een eerste vrijblijvende en kosteloze blik op uw probleem dossiers. Heeft u direct al een zaak waarin u onderzoek door ons wilt laten verrichten? Wij zijn u graag van dienst en u ontvangt van ons een offerte op maat.

Bent u enthousiast geworden over het onderwerp van erfrechtelijke genealogie? Graag geven wij een presentatie over het onderwerp bij u op kantoor, waarin we verschillende andere casussen de revue kunnen laten passeren en direct uw eventuele vragen kunnen beantwoorden.

⁸ Nationaal Archief (2016), *Emigratiekaarten Australië*